

O'zbekiston Ekologik
partiyasi

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY MAJLISI QONUNCHILIK PALATASI

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasining
Iqlim o'zgarishi oqibatlarini kamaytirish va "yashil" iqtisodiyotga
o'tishni tezlashtirish masalalari bo'yicha komissiyasi

O'zbekiston Ekologik partiyasi fraksiyasi

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" ijtimoiy – iqtisodiy, siyosiy, ilmiy – ommabop jurnal

**“YASHIL IQTISODIYOT VA EKOLOGIK BARQAROR
RIVOJLANISHDA ILG'OR MUHANDISLIK MAKTABLARINI
SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI”
Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi**

2025-YIL 3-DEKABR

**Republican Scientific–Practical Conference
“CHALLENGES IN DEVELOPING ADVANCED ENGINEERING
SCHOOLS FOR GREEN ECONOMY AND ENVIRONMENTAL
SUSTAINABILITY”**

3 DECEMBER 2025

**Республиканская научно-практическая конференция
«ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПЕРЕДОВЫХ
ИНЖЕНЕРНЫХ ШКОЛ В РАЗВИТИИ ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКИ И ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ»**

3 ДЕКАБРЯ 2025 ГОДА

10-MAXSUS SON

Toshkent — 2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 102 sahifa.
2025-yil, dekabr*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate

Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor

Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor

Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)

Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)

Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor

Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)

Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE

Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

OLIY TA'LIMDA EKO-TURIZMNI RIVOJLANTIRISH ORQALI OROLBO'YI HUDUDINING EKOLOGIK BARQARORLIGINI MUSTAHKAMLASH.....	7
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich	
“YASHIL ENERGETIKA” – O‘ZBEKISTONNING YASHIL VA SOG‘LOM KELAJAGI IQTISODIYOTIMIZNING YANGI DRAYVERI.....	10
Abdushukur Hamzayev	
BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISHDA EKOLOGIK MADANIYATNING AHAMIYATI.....	12
Xodjayeva Mohira Mirzaxmadovna	
QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	15
Muxiddin Kalonov	
“YASHIL IQTISODIYOT”GA O‘TISH ASOSIDA “YASHIL O‘SISHNI” TA‘MINLASH: MUOMMO VA YECHIMLAR	19
Makhmudov Nosir Makhmudovich	
YASHIL OBLIGATSIYALAR: IQTISODIY FAOLLIK VA HISOB YURITISHNING DOLZARB MASALALARI	23
Norboy G‘anievich Karimov	
YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHDA ILG‘OR MUHANDISLIK MAKTABLARI VA TEXNOPARKLARNING AHAMIYATINI AKADEMIK TA‘LIM JIHATIDAN TAKOMILLASHTIRISH.....	26
Sanjarbek Mirzaliyev Maxamatjon o‘g‘li	
INDUSTRIYAL SANOAT EHTIYOJLARIGA MOS, INNOVATSIYALAR YARATISHGA QODIR MUHANDISLARNI TAYYORLASHDA ILG‘OR MUHANDISLIK MAKTABLARI VA “YASHIL” IQTISODIYOT INTEGRATSIYASINING STRATEGIK AHAMIYATI.....	28
Sherzod Qurbonov	
YASHIL BUXGALTERIYA VA YASHIL MOLIYANI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK DOLZARBLIGI.....	31
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING IJTIMOY-IQTISODIY TAHLILI	34
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
YASHIL MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR VA ULARNING EKOLOGIK INFRATUZILMA MODERNIZATSIYASIDAGI ROLI.....	37
Tursunkulova Gulchiroy Burxonovna	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ИНКЛЮЗИИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ДО 2030 ГОДА.....	40
Алимова Азиза Шерзатовна	
SANOATDA YASHIL ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MARKETING YONDASHUVLAR.....	46
Abdullaev Elörbek Odiljon o‘gli	
MODA SANOATIDA YASHIL MARKETING VA ISTE‘MOLCHILARNING EKOLOGIK ONGINI RIVOJLANTIRISH.....	50
Ahmadjonova Rayhona Jasurbek qizi	
YASHIL ERP TIZIMLARINING KORXONALARDA BARQAROR RIVOJLANISH VA MARKETING SAMARADORLIGIGA TA‘SIRI	54
Azizov Abdulla Abdisalamovich	
OLIY TA‘LIM MUASSASALARINI INNOVATSION MENEJMENT ASOSIDA YASHIL MARKETINGDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI QO‘LLASH	58
Boltayeva Sitora Mirdjonovna	

HUDUDLARARO IJTIMOY TENGLIKNI TA'MINLASHDA YASHIL MARKETING INSTRUMENTLARINING AHAMIYATI	62
Ibrohimov Baxtrom Bog'dirovich	
OLIY TA'LIMDA YASHIL INNOVATSIYALARNI TARG'IB QILISH ORQALI XORIJIY TALABALAR OQIMINI OSHIRISH	66
Isamuqometov Shukurullo Asotullayovich	
YASHIL INNOVATSIYALAR ASOSIDA AGROMARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH VA MEVA SABZAVOT BOZORIDAGI NARX BARQARORLIGI MODELI	70
Isroilov Abdurashid Abduraxmanovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MIJOZLAR BILAN YASHIL RAQAMLI ALOQALARNI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	75
Mirziyodova Gulnozaxon Ayubxon qizi	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI BILIMLARNI BAHOLASH TIZIMLARI VA ULARNING RAQAMLI IQTISODIYOTGA MOSLASHGAN ILG'OR YONDASHUVLARI	78
Radjabov Bunyod Abduxalilovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MIJOZLAR BILAN YASHIL RAQAMLI ALOQALARNI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	82
Mirziyodova Gulnozaxon Ayubxon qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA SUN'IY TOLALARDAN FOYDALANISHDA BARQAROR TA'MINOT ZANJIRI BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH	85
Raximov Furqat Jalolovich	
TIJORAT BANKLARIDA OMONAT HAJMINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING VOSITALARINING ROLI	89
Raximov Shoxrux Furqatovich	
PAXTA TO'QIMACHILIK KLASTERLARIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARINI JORIY ETISH VA ULARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH	93
Tadjiev Sa'dulla Muhitdinovich	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORLARIDA YASHIL INNOVATSIYALAR ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA MARKETING STRATEGIYASINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	97
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	

YASHIL BUXGALTERIYA VA YASHIL MOLIYANI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK DOLZARBLIGI

Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich
TDIU, “Moliyaviy hisob va hisobot” kafedrasida
Mustaqil izlanuvchi, PhD

Annotatsiya. Mazkur tadqiqotda yashil iqtisodiyot konsepsiyasi, moliyaviy shaffoflik talablari va ekologik axborotlarni oshkor etish standartlari asosida yashil buxgalteriya hamda yashil moliyani rivojlantirishning strategik dolzarbligi yoritiladi. Xalqaro standartlar — xususan IFRS S1 va IFRS S2 tomonidan belgilangan barqarorlikka oid majburiy hisobot talablari yashil investitsiyalarni jalb qilishda asosiy omilga aylanib bormoqda. Tadqiqotda ushbu standartlarning O‘zbekiston moliya bozori, yashil obligatsiyalar amaliyoti va korporativ hisobot tizimiga ta’siri ta’hlil qilingan, milliy sharoitga mos amaliy takliflar ishlab chiqilgan. Yashil moliya vositalarining qat’iy tasnifi, loyiha natijalarini ekologik baholash va moliyaviy axborot shaffofligini kuchaytirish milliy barqaror rivojlantirishning asosiy elementlaridan biri sifatida asoslanadi.

Kalit so‘zlar: yashil iqtisodiyot, yashil buxgalteriya, yashil moliya, IFRS S1, IFRS S2, ekologik hisobot, moliyaviy shaffoflik, yashil obligatsiyalar, barqaror investitsiyalar.

Abstract. This study examines the strategic importance of developing green accounting and green finance within the broader transition toward a green economy, enhanced financial transparency, and modern sustainability reporting requirements. The newly introduced IFRS S1 and IFRS S2 sustainability disclosure standards have become central instruments for ensuring comparability and reliability of environmental information and for attracting sustainable investment flows. The research analyses the potential impact of these standards on Uzbekistan’s financial market, the emerging practice of green bond issuance, and corporate reporting frameworks. Based on international practices, the study provides recommendations for national adaptation, establishing a green taxonomy, and improving environmental and financial transparency in order to support sustainable economic development.

Key words: green economy, green accounting, green finance, IFRS S1, IFRS S2, sustainability reporting, financial transparency, green bonds, sustainable investment.

Аннотация. В данной работе рассматривается стратегическая актуальность развития «зеленой» бухгалтерии и «зеленых» финансов в условиях перехода к зеленой экономике, усиления финансовой прозрачности и требований к экологической отчетности. Международные стандарты устойчивой отчетности — IFRS S1 и IFRS S2 — формируют новую архитектуру раскрытия экологически значимой информации и становятся ключевым фактором привлечения устойчивых инвестиций. В исследовании анализируется влияние этих стандартов на финансовый рынок Узбекистана, практику выпуска зеленых облигаций и корпоративную отчетность. На основе анализа предложены рекомендации по адаптации международных норм, созданию национальной таксономии зеленых проектов и повышению прозрачности финансовой и экологической информации.

Ключевые слова: зелёная экономика, зелёная бухгалтерия, зелёные финансы, IFRS S1, IFRS S2, экологическая отчетность, финансовая прозрачность, зелёные облигации, устойчивые инвестиции.

Bugungi globallashuv va ekologik xavflar kuchayayotgan sharoitda iqtisodiy rivojlanishning barqarorligi, resurslardan oqilona foydalanish va tabiatga yetkaziladigan zararlarni minimallashtirish davlat siyosati hamda biznes sektorining bosh ustuvor yo'nalishiga aylanmoqda. Shunday sharoitda yashil iqtisodiyot konsepsiyasiga o'tish, moliyaviy shaffoflikni ta'minlash, korxonalarining ekologik faoliyatiga doir aniq, ishonchli va taqqoslanadigan hisobotlar yuritish strategik ahamiyatga ega bo'lib bormoqda.

Xalqaro moliyaviy hisobot standartlarining yangi avlodi — IFRS S1 (“Barqarorlik bo'yicha umumiy talablar”) va IFRS S2 (“Iqlim bo'yicha moliyaviy axborotlar”) — kompaniyalardan ekologik xatarlar, resurslar tanqisligi, uglerod emissiyasi, energiya samaradorligi va barqarorlikka oid moliyaviy ta'sirlarni majburiy ravishda oshkor etishni talab qilmoqda. Ushbu standartlarning joriy qilinishi yashil buxgalteriya tushunchasini kengaytirib, ekologik xarajatlar, atrof-muhitga ta'sir ko'rsatkichlari, chiqindilarni boshqarish, uglerod izi va ekologik samaradorlikni moliyaviy hisob-kitoblarning ajralmas qismiga aylantirmoqda.

O'zbekiston sharoitida bunday yondashuvning dolzarbligi yanada oshib bormoqda. Mamlakatda qayta tiklanuvchi energiya, ekologik infratuzilma, suv resurslarini tejash va chiqindilarni qayta ishlashga qaratilgan loyihalarni moliyalashtirish ehtiyoji ortib borayotgani sababli yashil moliya instrumentlari — xususan, yashil obligatsiyalar, barqaror kreditlash, ESG-mezonlarga asoslangan investitsiyalar — iqtisodiyotning yangi drayveriga aylanmoqda. Yashil moliyalashtirishning joriy etilishi nafaqat ekologik natijadorlikni oshiradi, balki xorijiy investorlarning ishonchini kuchaytirib, moliya bozorlarining ochiqligi va raqobatbardoshligini ham ta'minlaydi.

Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, yashil buxgalteriya va yashil moliyaga oid xalqaro me'yorlarning milliy tizimga integratsiyasi quyidagi strategik afzalliklarni keltirib chiqaradi:

- korxonalarda ekologik xavflarni boshqarish darajasi oshadi;
- ekologik zarar va xarajatlarni hisobga olish aniq mexanizmlar orqali takomillashadi;
- investitsiya loyihalarining barqarorligi va ijtimoiy-iqtisodiy ta'siri oshadi;
- O'zbekistonning “yashil iqtisodiyot”ga mos xalqaro reytinglardagi o'rni mustahkamlanadi;
- moliya bozorlarida ekologik shaffoflik va sog'lom raqobat shakllanadi.

Natijalar asosida quyidagi amaliy tavsiyalar ilgari suriladi: milliy “yashil taksonomiya”ni ishlab chiqish, korxonalar uchun ekologik hisobot standartlarini bosqichma-bosqich joriy etish, yashil obligatsiyalar bo'yicha xalqaro ICMA tamoyillariga muvofiq monitoring va post-hisobot tizimini yaratish, moliya va buxgalteriya sohasida ESG kompetensiyasiga ega kadrlarnitayyorlash. Ushbu choralar O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish sur'atlarini keskin tezlashtiradi va milliy rivojlanishning ekologik hamda iqtisodiy barqaror poydevorini mustahkamlaydi.

Yakuniy tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida moliyaviy shaffoflikni kuchaytirish, ekologik hisobdorlikni standartlashtirish va yashil moliya instrumentlarini shakllantirish strategik ahamiyat kasb etadi. Jahon amaliyotida joriy etilgan IFRS S1 va IFRS S2 standartlari kompaniyalardan ekologik-iqlimiy xatarlar, resurslardan foydalanish intensivligi, chiqindilar hajmi va uglerod emissiyasi kabi ekologik ko'rsatkichlarni moliyaviy ma'lumotlar bilan birgalikda ochiq taqdim etishni talab qilmoqda. Ushbu standartlarni milliy tizimga moslashtirish korxonalar faoliyatining shaffofligini oshiradi, investorlar uchun ishonchli va taqqoslanadigan ma'lumotlar maydonini yaratadi hamda O'zbekistonning xalqaro moliya bozorlarida nufuzini kuchaytiradi. Yashil buxgalteriya amaliyotini rivojlantirish ekologik xarajatlarni aniq qayd etish, atrof-muhitga yetkazilayotgan ta'sirni moliyaviy mezonlar orqali baholash va korxonalarini ekologik mas'uliyat tamoyillariga mos faoliyat yuritishga rag'batlantiradi. Yashil moliya instrumentlari — xususan yashil obligatsiyalar, barqaror kredit liniyalari va ESG-mezonlarga asoslangan investitsiya paketlari — iqtisodiyotning resurs tejovchi, ekologik xavfsiz va energiya samarador yo'nalishlariga kapital oqimini kengaytiradi. Shu bilan birga, milliy ekologik taksonomiya yaratish, ekologik hisobotlarni majburiy joriy etish, ekologik audit tizimini mustaqil ekspertizaga asoslash va korxonalar faoliyati bo'yicha ekologik ko'rsatkichlarning yagona reyestrini shakllantirish muhim zaruratga aylanmoqda. Yashil loyihalarning iqtisodiy samaradorligini baholashda uglerodni kamaytirish, atrof-muhitga yetkaziladigan foyda va uzoq muddatli ekologik barqarorlikni alohida mezon sifatida qo'llash istiqboldagi investitsiya sifati va natijadorligini oshiradi. Kadrlarga bo'lgan ehtiyojni hisobga olib, oliy ta'lim muassasalarida “Yashil buxgalteriya”, “Yashil moliya”, “Barqarorlik hisobotlari” kabi yangi o'quv modullarini joriy etish, amaliyotchi buxgalter va auditorlar uchun ESG yo'nalishida sertifikatlash dasturlarini yo'lga qo'yish lozim. Umuman olganda, ekologik hisobdorlik va moliyaviy shaffoflikni birlashtirgan holda yashil buxgalteriya va yashil moliyani rivojlantirish O'zbekistonning barqaror iqtisodiy o'sishiga, xalqaro investitsiyalarni jalb etishga, ekologik xavflarni kamaytirishga va global yashil iqtisodiyot talablariga moslashuv jarayonini sezilarli darajada tezlashtirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. IFRS Foundation. (2023). *IFRS S1 — General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information*. London: International Sustainability Standards Board (ISSB).

2. IFRS Foundation. (2023). *IFRS S2 — Climate-related Disclosures*. London: International Sustainability Standards Board (ISSB).
3. ICMA (International Capital Market Association). (2021). *Green Bond Principles: Voluntary Process Guidelines for Issuing Green Bonds*. ICMA Publications.
4. European Commission. (2020). *EU Taxonomy for Sustainable Activities*. Brussels: Official Journal of the European Union.
5. OECD. (2023). *Financing a Green Transition in Central Asia: Policy Perspectives for Uzbekistan*. Paris: OECD Publishing.
6. United Nations Environment Programme (UNEP). (2022). *Global Green Finance Report*. Nairobi: UNEP Publications.
7. World Bank. (2021). *Green Finance and Sustainable Development: Policy Frameworks and Global Trends*. Washington, D.C.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10-maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

ISBN 978-9910-8407-4-6

9 789910 840746